

Asia: VN/32207/2022

Arviomuistio etäyhteyksistä oikeudenkäynneissä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kanta-Hämeen käräjäoikeus kannattaa etäyhteyksiä oikeudenkäynneissä koskevan sääntelyn kehittämistä. Oikeudenkäyntien keskeisimmät ongelmat ovat niiden kesto ja korkeat kustannukset. Etäyhteyksien käyttöä lisäämällä voidaan vaikuttaa molempiin vaarantamatta oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin vaatimuksia.

Käräjäoikeus kannattaa sitä, että suostumusedellytyksestä voitaisiin luopua arviomuistiossa esitetyn tavoin. Tuomioistuimen tulisi voida päättää etäyhteyden käytöstä yleisen soveliaisuusharkinnan perusteella. Varteenotettava vaihtoehto on se, että suostumusta ei edellytettäisi, mutta asianosaisilla olisi aina oikeus osallistua oikeudenkäyntiin oikeussalissa.

Myös puhelinkuulemisen käyttöalaa voitaisiin myös laajentaa.

Kertomuksen uskottavuuden arvioinnilla ei tulisi olla etäyhteyden käyttämistä harkittaessa olla niin suurta merkitystä kuin sillä tällä hetkellä on. Kertomuksen uskottavuus liittyy sen näyttöarvoon siten, että esimerkiksi puhelimitse vastaanotetun kertomuksen näyttöarvoa pidetään heikompana kuin istuntosalissa läsnä ollen annettua. Asianosaiset nimeävät todistelun, ja myös sen vastaanottamistavan tulisi olla lähtökohtaisesti heidän harkintavallassaan. Mikäli esimerkiksi syyttäjä esittää todistajan kuulemista puhelimitse, voidaan kysyä, onko asianmukaista, että tuomioistuin ei sitä hyväksy, vaan vaatii todistajan kuulemista henkilökohtaisesti oikeussalissa. Syytteen toteennäyttäminen on kuitenkin syyttäjän tehtävä ja sanotuin tavoin toimiessaan tuomioistuin tulee vaatineeksi syyttäjän esittämää näyttöä uskottavampaa näyttöä syytetyn edun vastaisesti.

Käräjäoikeus kannattaa sitä pääsääntöä, että tuomarin osallistuminen istuntoon perinteiseen tapaan olisi edelleen pääsääntö. Pääsäännöstä tulisi kuitenkin olla mahdollista poiketa perustelluista syistä.

Sellaisina voitaisiin pitää esimerkiksi oikeudenkäynnin toteutumisen tai tuomioistuimen päätösvaltaisuuden turvaamista taikka tartuntatautien leviämisen estämistä poikkeuksellisissa tilanteissa.

Oikeudenkäynnin julkisuuden toteutuminen tulee turvata kaikissa vaihtoehtoissa.

Etäyhteyksiä koskevien säännösten kirjoitustapa on syytä koota yhteen.

Palomäki Petteri
Kanta-Hämeen kärjäoikeus